

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția Penală

Decizia nr. 567/RC/2023

Ședința publică din data de 05 octombrie 2023

Asupra recursului în casație de față;

Examinând actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin sentința penală nr. 1960 din 24.12.2019 pronunțată de Tribunalul București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2017, în baza art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 5 C. pen., art. 396 alin. (2) C. proc. pen., a fost condamnat inculpatul A. la pedeapsa principală de 7 ani închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de influență, faptă din perioada iulie - noiembrie 2008.

În baza art. 67 alin. (1) C. pen., i-a fost aplicată inculpatului pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi, respectiv a drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și k) C. pen., pe o perioadă de 5 ani, iar în baza art. 65 alin. (1) C. pen. C. pen., i-a fost interzis inculpatului exercițiul drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și k) din C. pen., pe durata executării pedepsei principale, ca pedeapsă accesorie.

În baza art. 404 alin. (4) lit. a) C. proc. pen., raportat la art. 72 alin. (1), teza I C. pen., s-a dedus din pedeapsa principală aplicată, perioada arestării la domiciliu și a arestului preventiv, respectiv din 29.07.2016 până la data de 20.10.2016, inclusiv.

În baza art. 404 alin. (4) lit. d) și art. 20 din legea nr. 78/2000 raportat la art. 292 alin. (2) C. pen., s-a confiscat de la inculpat contravaloarea în RON a sumei de 1.000.000 (un milion) euro, reprezentând sumă traficată.

În baza art. 404 alin. (4) lit. c) C. proc. pen., s-a menținut sechestrul asigurător instituit prin ordonanța nr. 38/P/2016 din 12.09.2016, asupra: autovehiculului marca x, imobilului înscris în cartea funciară nr. x a comunei Snagov, nr. cadastral x (construcție S+P+2 E), imobil înscris în cartea funciară nr. x a comunei Snagov, nr. cadastral x (garaj P), măsură pusă în aplicare prin procesele-verbale din 15.09.2016, filele x d.u.p, așa cum a fost modificată prin încheierea din 31.08.2017, în dosar asociat nr. x/2017 al Tribunalului București, secția I penală, fila x (prin care s-a ridicat sechestrul asupra celor 10 părți sociale deținute de inculpat la S.C. B. S.R.L.).

În baza art. 404 alin. (4) lit. c) C. proc. pen., au fost menținute sechestrurile asigurătorii asupra sumelor de 50.000 (cinci zeci mii) euro și respectiv 100.000 (una sută mii) euro, instituite prin încheierea din 25.08.2017 în dosar asociat x/2017 al Tribunalului București, secția I Penală, filele x.

În baza art. 274 alin. (1) și (2) C. proc. pen., a fost obligat inculpatul la plata sumei de 20.000 RON, cu titlu de cheltuieli judiciare avansate de stat (din care 10 000 RON reprezintă onorariu expert, achitat din fondurile Ministerului de Justiție).

Pentru a se pronunța astfel, instanța de fond a reținut că, din interpretarea coroborată a probatoriului administrat la dosar, rezultă că, în perioada iulie - noiembrie 2008, inculpatul A. a solicitat și primit de la C. un milion de euro și sprijin electoral constând în servicii de marketing și consultanță în schimbul efectuării de demersuri pe lângă premierul D. pentru determinarea numirii lui E. pe postul de guvernator al Rezervației Biosferei "Delta Dunării".

Astfel, s-a arătat că inculpatul avea influență asupra primului - ministru de la acea vreme, D., cu care avea o relație de prietenie. Pe de altă parte, inculpatul ocupa funcții în structurile de conducere ale F., respectiv era președintele Comisiei de onorare și arbitraj, era membru în Biroul Permanent și în Delegația permanentă a F. și făcea parte din cei care propuneau persoane pentru ocuparea unor funcții din cele care intrau în portofoliul F..

S-a menționat, totodată, că actul pentru care inculpatul și-a traficată influența intra în atribuțiile primului ministru, care a emis Hotărârea nr. 1.088/2008 din data de 18.09.2008 în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 82/1993. Pentru realizarea aceluiași act (desemnarea marțorului E. în funcția de guvernator al Rezervației Biosferei "Delta Dunării"), prima instanță a reținut că inculpatul a beneficiat, în afara de suma de 1.000.000 euro și de sprijin electoral constând în servicii în campania electorală pentru alegerile parlamentare din noiembrie 2008.

În acest sens, instanța de fond a arătat că G. a elaborat o serie de materiale - analize politice, sondaje, analize media,

rapoarte de analiză, profilul candidatului, monitorizări media, documente statistice referitoare la profilul alegătorilor din colegiul 1, simulări referitoare la rezultatul votului și la alocarea mandatelor de parlamentar. Pentru toate aceste materiale, inculpatul nu a încheiat un contract valabil cu G., nu a achitat contravaloarea acestor servicii.

Făcându-se trimitere la probele administrate la dosar, s-a reținut că, materialele anterior menționate nu făceau parte din cele pe care G. le pune la dispoziția potențialilor clienți în perioada iulie - noiembrie 2008, în vederea încheierii unor contracte, ci au reprezentat rezultatul unei munci derulate pe parcursul unei perioade însemnate, august - noiembrie 2008, de o echipă formată din angajați ai G..

Așadar, instanța de fond a constatat că există probe din care rezultă presupunerea rezonabilă că inculpatul A. a săvârșit fapta pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, respectiv trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 5 C. pen., relevante în acest sens fiind: declarațiile martorilor H., I., J., K. date în cursul urmăririi penale, precum și declarațiile martorilor audiați în cursul cercetării judecătorești, documentele bancare obținute din Bulgaria, procesul-verbal de redare a convorbirilor telefonice și ambientale, raportul de investigații financiare întocmit în cursul urmăririi penale, raport de expertiză contabilă.

În drept, s-a reținut că fapta inculpatului A. întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 C. pen.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel inculpatul A., criticând soluția instanței de fond pentru aspecte de nelegalitate și netemeinicie.

Astfel, în principal, s-a solicitat constatarea nulității sentinței penale atacate raportat la dispozițiile art. 281 alin. (1) lit. a) C. proc. pen. și a Deciziei Curții Constituționale 417 din 03 iulie 2019, cu consecința trimiterii cauzei spre rejudecare de către un complet specializat în judecarea cauzelor de corupție. În esență, în susținerea acestui motiv de apel, s-a invocat lipsa temeiului legal în baza căruia au fost constituite completurile specializate, așa cum cer dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000.

S-a mai solicitat desființarea sentinței instanței de fond prin raportare la dispozițiile art. 282 alin. (1) raportat la art. 8 C. proc. pen., invocându-se în acest sens lipsa de motivare, judecătorul preluând raționamentul Parchetului, fără să efectueze un examen propriu, prin care să coroboreze mijloacele de probă, astfel încât să satisfacă rigorile art. 403 C. proc. pen., fiind astfel încălcat dublul grad de jurisdicție, dispozițiile art. 393 C. proc. pen. - privind obiectul deliberării.

Totodată, s-a invocat prescripția specială a răspunderii penale, cu trimitere la considerentele Deciziei CCR nr. 297/2018 referitoare la întreruperea cursului prescripției

În subsidiar, s-a solicitat, achitarea inculpatului, în principal, în temeiul art. 16 lit. a) C. proc. pen. - fapta nu există, invocându-se, ulterior, ca temei al achitării și dispozițiile art. 16 lit. c) C. proc. pen. privind lipsa probelor de vinovăție.

În acest sens, s-a făcut trimitere la situația de fapt arătându-se că înțelegerea infracțională din Deltă nu a avut loc și că inculpatul A. nu a primit vreodată sumele de bani, invocându-se că standardul probei este foarte departe de a fi fost realizat de Parchet astfel încât să existe certitudinea, dincolo de orice îndoială rezonabilă, a vinovăției inculpatului, apărarea punctând lipsa de logică a acuzării, în contextul în care era evident că PNL urma să piardă alegerile parlamentare, iar, numirea guvernatorului Deltei Dunării era una politică.

S-a solicitat excluderea și înlăturarea probelor pe care Parchetul și-a întemeiat acuzarea, respectiv declarațiile martorului denunțator C., care au fost neconcordante cu privire la suma pretins traficată, la momentul remiterii sale, la moneda în care s-a plătit, a raportului de constatare tehnico-științifică privind detecția comportamentului simulat cu privire la martorul H. pentru că testarea cu aparatul poligraf nu este probă și pentru că raportul a conținut întrebări de calibrare nerelevante, a declarației martorului J., cel care s-a ocupat de transferul efectiv al banilor pentru că acesta nu a fost audiat efectiv de instanța de fond și nu a putut confirma susținerile martorului denunțator, a interceptărilor efectuate în cauză față de implicarea SRI în executarea măsurii supravegherii, făcându-se trimitere și la faptul că aceste interceptări, în cauza în care C. a fost trimis în judecată pentru cumpărare de influență, (infracțiune corelativă celei din cauză), au fost anulate, solicitându-se dispunerea aceleiași soluții și în acest dosar.

S-a mai invocat că fapta pentru care A. a fost trimis în judecată, pretins săvârșită în vara lui 2008, s-a consumat prin acceptarea promisiunii (deși remiterea banilor a avut loc ulterior), dar pentru promisiunea de intervenție - fapta corelativă - s-a dispus o soluție de clasare întemeiată pe inexistența faptei, arătându-se că nu este posibil ca prin două hotărâri să se arate că o faptă nu există, dar există cealaltă, corelativă.

S-a solicitat înlăturarea circumstanțelor agravante cu trimitere chiar la considerentele instanței-studiile superioare ale

inculpatului, faptul că acesta a deținut o demnitate publică și reducerea cuantumului pedepsei, în măsura în care se va ajunge la concluzia vinovăției inculpatului.

Prin decizia penală nr. 1129/A din 29.10.2020 pronunțată de Curtea de Apel București, secția I penală, în dosarul nr. x/2017, în temeiul art. 421 pct. 2 lit. a) din C. proc. pen., a fost admis apelul declarat de inculpatul A. împotriva sentinței penale nr. 1960 din 24 decembrie 2019 pronunțată de Tribunalul București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2017, a fost desființată, în parte, sentința penală apelată, și, în rejudecare:

A fost redusă pedeapsa principală aplicată inculpatului A. pentru infracțiunea de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 C. pen., de la 7 ani închisoare la 5 ani închisoare, fiind menținute pedepsele complementare și accesorii aplicate aceluiași inculpat prin sentința apelată.

În temeiul art. 424 alin. (3) C. proc. pen. raportat la art. 72 C. pen., s-a dedus din pedeapsa principală de 5 ani închisoare aplicată inculpatului perioada reținerii, a arestării preventive și a arestului la domiciliu, de la 29.07.2016 la 20.10.2016, inclusiv.

Pentru a decide astfel, Curtea a reținut ca fiind nefondate toate criticile formulate de inculpat privind nelegalitatea sentinței penale atacate.

Astfel, cu privire la critica vizând împlinirea termenului de prescripție, instanța de control judiciar a reținut că sancționarea pe calea contenciosului constituțional a soluției legislative regăsite în cuprinsul art. 155 alin. (1) C. pen., respectiv întreruperea cursului prescripției prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, nu echivalează cu însăși lipsirea de orice efecte juridice a acestei instituții de drept penal.

Dimpotrivă, caracterizând textul art. 155 alin. (1) C. pen. ca fiind lipsit de previzibilitate și contrar principiului legalității incriminării, Curtea Constituțională a deslușit și unicul său înțeles compatibil cu exigențele legii fundamentale, în paragrafele 24, 31 și 34 ale deciziei anterior menționate, subliniind că întreruperea cursului prescripției doar prin îndeplinirea unui act care trebuie comunicat suspectului sau inculpatului reprezintă o soluție previzibilă.

În acest s-a arătat că, din considerentele deciziei nr. 297/2018 rezultă cu claritate că dispozițiile legale care reglementează întreruperea cursului termenului de prescripție a răspunderii penale devin eficiente, producându-și efectele, într-o manieră completă, doar în condițiile existenței unor pârghii legale de încunoștințare a persoanei în cauză cu privire la începerea unui nou termen de prescripție. Or, o astfel de procedură de aducere la cunoștință poate consta tocmai în comunicarea acelor acte efectuate în cauză, ce au ca efect curgerea unui nou termen de prescripție a răspunderii penale.

S-a mai menționat că, în cauză, urmărirea penală a început în perioada anului 2016, actele efectuate și comunicate inculpatului subsecvent acestei măsuri, dar, și ulterior, pe toată durata procesului penal, producându-și pe deplin efectul întreruptiv asupra prescripției. Luând în considerare această împrejurare, dar și termenele de prescripție specială prevăzute de legea penală (în ambele codificări penale succesive), Curtea a constatat că nu a intervenit prescripția generală sau specială a răspunderii penale față de inculpat.

În ceea ce privește motivul de apel vizând achitarea inculpatului, s-a apreciat, în acord cu instanța de fond, că vinovăția inculpatului este dovedită, dincolo de orice îndoială rezonabilă. Din coroborarea materialului probator de la dosar, Curtea a reținut că este dovedită inițierea unui contact între martorul denunțator C. pe de o parte, și inculpatul A., pe de altă parte, în luna iulie 2008, premergător desemnării guvernatorului Rezervației Biosferei Delta Dunării și alegerilor parlamentare și confirmă, totodată, interesul ambilor față de parcursul și modalitatea de finalizare a celor două proceduri.

Referitor la sprijinul electoral constând în servicii de marketing și consultanță, acordate inculpatului de G., Curtea a apreciat ca fiind corecte statuările instanței de fond în sensul că inculpatul a solicitat și beneficiat de astfel de servicii, față de natura, amploarea și sfera acestora (trei sondaje, raport cercetare call center octombrie 2008, Raport cercetare sondaj 3-12 octombrie 2008, raport cercetare sondaj 6-16 noiembrie 2008, rapoarte de analiză, profilul candidatului, monitorizări media, documentare statistice referitoare la profilul alegătorilor din colegiul 1, simulări referitoare la rezultatul votului și la alocarea mandatelor de parlamentar), deoarece toate acestea presupuneau costuri ridicate pentru plata operatorilor și exclud prin urmare, executarea lor benevolă, (aspecte confirmate de toți martorii angajați G.).

Contrat susținerii apărării în sensul că respectivele servicii erau doar materiale promo, negând că ar fi beneficiat efectiv de acestea, Curtea a reținut că inculpatul a participat la întâlnirile cu G., a avut solicitări ferme fără a analiza și evalua costurile, în considerarea relațiilor cu C., proprietar al G., iar interceptările convorbirilor telefonice dintre acesta și

martorul I. fac dovada că acțiunile referitoare la candidatura inculpatului au fost solicitate de C. (convorbirea telefonică purtată de C. cu I. în data de 21/08/2008, orele 19:24:44 în care C. este înștiințat că inculpatul se întâlnise cu L. și cei doi au conchis că prezentarea urma să aibă loc pe data de 09/09/2008, când martorul urma să vină cu materialul).

În contextul în care inculpatul nu a putut explica prin existența unui contract cu drepturi și obligații toate activitățile pe care G. le-a prestat pentru campania sa electorală (anul 2008 fiind primul în care votul a fost uninominal și a implicat achitarea tuturor serviciilor de către candidat și nu de partid), iar declarațiile denunțatorului C. și înregistrările dintre acesta și I. confirmă interesul lui C. în câștigarea alegerilor, Curtea a apreciat ca dovedită efectuarea acestor servicii electorale pentru inculpat(G. era controlat și finanțat de C.).

Prin urmare, contrar susținerilor apărării și în acord cu cele reținute de către instanța de fond, Curtea a apreciat că probatoriul este suficient pentru a fundamenta, mai presus de orice îndoială rezonabilă, concluzia că, în perioada campaniei electorale premergătoare alegerilor parlamentare, inculpatul a acceptat folosul - toate materialele în scop electoral efectuate de G., (institut de sondare a opinii publice controlat de C.).

Contactele directe sau indirecte existente în perioada campaniei între persoanele implicate în actul de corupție constituie, fără îndoială, probe ale contextului în care s-au derulat raporturile reale dintre ele și ale interesului urmărit de acestea și reprezintă dovezi certe ale consumării acțiunilor specifice lui verbum regens propriu infracțiunii de trafic de influență.

S-a mai arătat că aceleași aspecte factuale relevă, concomitent, interesul inculpatului de a se plasa și menține în cercul relațional al unor oameni de afaceri cu potență financiară, cum era C. în vederea creării premiselor favorabile susținerii în campania electorală, inculpatul fiind candidat pentru un nou mandat de deputat.

S-a concluzionat că, fapta inculpatului A. de a solicita și primi de la C., în perioada iulie - noiembrie 2008, un milion de euro și sprijin electoral constând în servicii de marketing și consultanță în schimbul efectuării de demersuri pe lângă premierul D. pentru determinarea numirii lui E. pe postul de guvernator al Rezervației Biosferei "Delta Dunării" întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen., raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 C. pen.

În ceea ce privește solicitarea inculpatului de schimbare a încadrării juridice din infracțiunea de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 în infracțiunea prevăzută de art. 13 din Legea nr. 78/2000, respectiv folosirea influenței sau autorității de către o persoană care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite, Curtea a reținut că încadrarea juridică corectă este cea reținută în actul de sesizare în raport cu modul în care prin normele de incriminare a fiecăreia dintre cele două infracțiuni este reglementat conținutul constitutiv al acestora și prin raportare la conținutul concret al acuzațiilor aduse inculpatului.

În ceea ce privește individualizarea pedepsei, s-a reținut că, deși conduita procesuală a inculpatului, coroborată cu circumstanțele personale favorabile, nu prevalează în mod absolut asupra circumstanțelor obiective ale cauzei și nu justifică reținerea de circumstanțe atenuante și cu atât mai puțin o altă modalitate de executare, însă, impun reducerea pedepsei principale de 5 ani.

În acest sens, a fost avută în vedere și perioada mare de timp care s-a scurs de la data săvârșirii faptei (12 ani) care nu poate fi imputată inculpatului, durata procesului constituind, inclusiv, din perspectiva jurisprudenței CEDO un criteriu care trebuie reținut la stabilirea sancțiunii.

Reevaluând conținutul și durata pedepselor complementare, Curtea a constatat, similar primei instanțe, că aceste sancțiuni sunt obligatorii și necesare față de natura și gravitatea faptelor comise, de circumstanțele în care inculpatul a acționat și de persoana sa.

În ceea ce privește măsura de siguranță a confiscării speciale și măsurile asigurătorii dispuse în cauză, Curtea a constatat că dispozițiile cu privire la confiscarea sumei de 1.000.000 euro de la inculpat și, respectiv, menținerea măsurii sechestrului asigurător asupra bunurilor aparținând acestuia sunt întemeiate.

Împotriva sentinței pronunțată de instanța de fond, inculpatul A. a formulat cerere de revizuire, solicitând admiterea în principiu a cererii formulate, suspendarea hotărârii atacate, iar, în rejudecare, să se dispună încetarea procesului penal, în baza art. 16 alin. (1) lit. f) C. proc. pen.

În motivarea cererii, s-a arătat ca prin Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018, s-a admis o excepție de neconstituționalitate și s-a stabilit ca "soluția legislativa care prevede întreruperea cursului termenului prescripției

răspunderii penale prin îndeplinirea "oricărui act de procedura în cauză" din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. C. pen., este neconstituțională".

S-a precizat că, în fața instanței de apel, condamnatul a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 155 alin. (1) C. pen., cererea de sesizare fiind respinsă, ca inadmisibilă, prin încheierea din 30.06.2020.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de apel, a reținut, în esență, că dispozițiile legale criticate au fost deja supuse controlului de constituționalitate al Curții Constituționale, iar, prin cererea de sesizare s-ar contesta evaluarea pe care practica judiciară a realizează în privința efectelor Deciziei nr. 297/2018, în sensul ca aceasta decizie ar avea un caracter interpretativ. S-a considerat că aceasta chestiune juridică nu poate fi supusă controlului jurisdicțional al instanței de contencios constituțional. Prin decizia nr. 428 din 22.07.2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția Penală, a fost respins, ca nefondat, recursul declarat de inculpat împotriva acestei soluții.

Ulterior, prin decizia nr. 358 din 26.05.2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 565/09.06.2022, Curtea Constituțională a admis exact excepția de neconstituționalitate, care, inculpatului A. îi fusese respinsă, ca inadmisibilă.

În motivare, instanța de contencios constituțional a reținut că decizia pronunțată anterior nu era o decizie interpretativă, ci una simplă și că instanțele de judecată care au realizat o altă interpretare s-au situat complet în afara cadrului constituțional.

În cuprinsul cererii de revizuire, apărarea a mai arătat că, în fapt, motivarea a două dintre excepțiile admise de către Curtea Constituțională prin decizia anterior menționată, este copiată integral din motivarea excepției invocate de inculpatul A., în prezenta cauză.

Astfel, s-a considerat că cererea de revizuire este admisibilă în principiu, raportat la condițiile prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. f) C. proc. pen., fiind respectate standardele impuse de Decizia Curții Constituționale nr. 126/2016 care au stat la baza modificării legislative impuse prin O.U.G nr. 18/2016.

S-a menționat că aceeași interpretare reiese din jurisprudența constantă a Curții Constituționale, fiind menționate deciziile nr. 636 din 14.06.2012, 1.000 din 22.11.2012, 163/2017, 463/2020, respectiv, deciziile instanței supreme nr. 334/A din 24.10.2019 și nr. 661 din 12.10.2016. Astfel, s-a menționat că petentul - condamnat a ieșit din pasivitate și a invocat aceeași situație juridică ca și alți justitabili cu sesizări admisibile pe același teme.

Prin încheierea din 08.07.2022 a fost admisă în principiu cererea de revizuire și s-a dispus suspendarea executării hotărârii atacate.

La termenul de judecată din data de 31.10.2022, revizuentul - condamnat A. a declarat ca nu dorește continuarea procesului penal.

Prin sentința penală nr. 1390 din 14.12.2022 pronunțată de Tribunalul București, secția I Penală, în baza art. 462 alin. (1) C. proc. pen., a fost admisă cererea de revizuire formulată de inculpatul A.. A fost anulată sentința penală nr. 1960 din 24.12.2019 pronunțată de Tribunalul București, rămasă definitivă prin decizia penală nr. 1129/A din 29.10.2020 pronunțată de Curtea de Apel București, secția a-I-a penală, în dosarul nr. x/2017.

În baza art. 396 alin. (6) C. proc. pen. și art. 16 alin. (1) lit. f) C. proc. pen., raportat la art. 291 alin. (1) C. proc. pen., raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 C. pen., s-a dispus încetarea procesului penal privind pe inculpatul A., sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de influență, fapta din perioada iulie - noiembrie 2018.

S-a constatat că revizuentul - inculpat a fost reținut, arestat la domiciliu și arestat preventiv începând cu data de 29.07.2016, până la data de 20.10.2016, inclusiv.

În baza art. 404 alin. (4) lit. c) C. proc. pen., au fost ridicate sechestrurile asigurătorii instituite prin ordonanța nr. 38/P/2016 din 12.09.2016 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție și încheierea din 25.08.2017 pronunțată de Tribunalul București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2017.

Astfel, analizând pe fond cererea de revizuire, instanța a reținut că, în cauză, Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 reprezintă pentru revizuent legea penală mai favorabilă, având în vedere că sentința penală nr. 1960 din 24.12.2019 pronunțată de Tribunalul București, definitivă prin decizia penală nr. 1129/A din 29.10.2020 pronunțată de Curtea de Apel București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2017, s-a întemeiat pe o dispoziție legală declarată neconstituțională.

Având ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare sau, dacă a fost totuși pusă în mișcare, nu mai poate fi exercitată, în lipsa îndeplinirii anumitor condiții

legale. Un astfel de caz, potrivit art. 16 alin. (1) lit. f) C. proc. pen., este intervenirea prescripției răspunderii penale.

Or, raportat la momentul epuizării faptei săvârșite de petentul-revizuent A. (noiembrie 2008), termenul general de prescripție s-a împlinit în luna noiembrie 2016, potrivit art. 154 alin. (1) lit. c) Cod penal, iar, potrivit dispozițiilor art. 5 C. pen. raportat la Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018, se observă că legislația aplicabilă nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale.

În ceea ce privește susținerile Parchetului, referitoare la inaplicabilitatea art. 5 C. pen., raportat la autoritatea de lucru judecat a hotărârii judecătorești supuse revizuirii, instanța a arătat că acestea sunt nefondate, având în vedere că nu țin cont de efectul admiterii în principiu a cererii și rejudecarea în fond a cauzei, cauza fiind în acest context o cauză pendinte.

Sub același aspect, s-a arătat că instituția revizuirii este diferită de institutia contestatiei în anulare, care sancționează eroarea de procedura.

S-a mai arătat că potrivit hotărârii prealabile pronunțate de instanța supremă și Deciziei Curții Constituționale nr. 265/2014, combinarea dispozițiilor art. 155 alin. (1) din C. pen. în forma anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, prin considerarea că actul de procedură a produs un efect întreruptiv al cursului prescripției, cu dispozițiile art. 155 alin. (1) din C. pen., ulterioare publicării deciziei menționate, care înlătură un asemenea efect după cum s-a arătat prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022, ar echivala cu crearea unei lex tertia.

Având în vedere că revizuentul A. nu a cerut continuarea procesului penal, potrivit art. 396 alin. (6) C. proc. pen., instanța, în cursul rejudecării cauzei în fond, a constatat intervenirea prescripției răspunderii penale, cauza care înlătură răspunderea penală prin stingerea dreptului statului de a sancționa și a obligației infractorului de a suporta consecințele infracțiunii comise (conform rechizitoriului).

Totodată, s-a apreciat că orice alte referiri la fondul acuzației și considerentele hotărârii judecătorești supuse revizuirii, sunt incompatibile cu efectul, de plin drept, al institutiilor invocate.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, învederând că, în cauză, nu se impunea constatarea încetării procesului penal motivat de împlinirea termenului general de prescripție, întrucât, dând prevalență principiului supremației dreptului Uniunii Europene, instanța trebuia să facă aplicarea dispozițiilor art. 155 alin. (1) C. pen. privind întreruperea cursului prescripției răspunderii penale prin acte de procedură care au fost comunicate suspectului/inculpatului în cauză și să constate că termenul de prescripție specială nu s-a împlinit în prezenta cauză.

Prin decizia penală nr. 724 din 31.03.2023 pronunțată de Curtea de Apel București, secția I penală, în dosarul nr. x/2022, a fost admis apelul declarat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 1390 din 14.12.2022 pronunțată de Tribunalul București, secția I penală, în dosarul nr. x/2022, a fost desființată, în parte, sentința penală apelată și, în rejudecare, a fost menținută dispoziția de admitere a cererii de revizuire formulate de revizuentul A. împotriva sentinței penale nr. 1960 din 24.12.2019 a Tribunalului București, definitivă prin decizia penală nr. 1129/A din 29.10.2020 pronunțată de Curtea de Apel București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2017.

A fost anulată, în parte (și nu în integralitate cum s-a dispus prin sentința apelată) sentința penală nr. 1960 din 24.12.2019 a Tribunalului București, definitivă prin decizia penală nr. 1129/A din 29.10.2020 pronunțată de Curtea de Apel București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2017.

În temeiul art. 396 alin. (1), (6) raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) teza a II-a C. proc. pen., s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul A. cu privire la comiterea infracțiunii de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen., raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din C. pen. (fapta din iulie - noiembrie 2008) ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale.

S-a menținut dispoziția de confiscare specială a sumei de 1 milion de euro dispusă prin sentința penală nr. 1960 din 24.12.2019 a Tribunalului București, definitivă prin decizia penală nr. 1129/A din 29.10.2020 pronunțată de Curtea de Apel București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2017 și s-a constatat executarea acesteia.

S-a menținut dispoziția de ridicare a măsurilor asigurătorii dispusă prin sentința apelată în prezenta cauză.

În temeiul art. 275 alin. (3) C. proc. pen., s-a dispus ca toate aceste cheltuieli judiciare să rămână în sarcina statului și au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței apelate în măsura în care nu contravin deciziei.

Pentru a pronunța această soluție, Curtea de apel a reținut că, revizuentul A. a fost condamnat, reținându-se, în esență, că, în perioada iulie - noiembrie 2008, a solicitat și primit de la C. un milion de euro și sprijin electoral constând în servicii de marketing și consultanță în schimbul efectuării de demersuri pe lângă premierul D. pentru determinarea numirii lui E. pe postul de guvernator al Rezervației Biosferei "Delta Dunării".

Fapta pentru care s-a dispus condamnarea întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de influență, prevăzute de art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 C. pen.

În raport cu pedeapsa prevăzută de legea penală pentru infracțiunea cu privire la care s-a dispus trimiterea în judecată și ulterior condamnarea (2-7 ani), termenul general de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani, conform art. 154 alin. (1) lit. c) din C. pen. și curge de la data epuizării infracțiunii comise de către autor (noiembrie 2008), potrivit art. 154 alin. (2) teza I din același cod.

La momentul adoptării și intrării în vigoare a C. pen. al României, 01 februarie 2014, întreruperea cursului prescripției răspunderii penale era reglementată în art. 155 alin. (1), textul legal având următoarea formă: "Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză".

Prin Decizia nr. 297/2018, Curtea Constituțională a României a constatat că: "soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea "oricărui act de procedură în cauză", din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din C. pen., este neconstituțională".

Pe cale de consecință, ulterior pronunțării deciziei instanței de contencios constituțional, în condițiile în care legiuitorul nu a intervenit activ în modificarea prevederilor legale constatate neconstituționale conform considerentelor deciziei precitate, în fondul legislativ activ, art. 155 alin. (1) C. pen. a avut următoarea formă: "Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea".

Prin decizia nr. 358/2022 a Curții Constituționale a fost admisă excepția de neconstituționalitate invocată și s-a constatat că dispozițiile art. 155 alin. (1) C. pen., în forma ulterioară deciziei nr. 297/2018, sunt neconstituționale.

Pe cale de consecință, Curtea de apel a reținut, în conformitate cu considerentele obligatorii ale Deciziei nr. 358/2022 a instanței de contencios constituțional, că în perioada cuprinsă între momentul publicării în Monitorul Oficial a Deciziei nr. 297/2018, respectiv la 25 iunie 2018, și momentul publicării O.U.G. nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din C. pen., 30 mai 2022, în legislația națională penală nu au fost prevăzute cazuri de întrerupere a prescripției răspunderii penale, aplicabile în această materie fiind, exclusiv, dispozițiile cuprinse în prevederile art. 153 - 154 C. pen., termenele de prescripție a răspunderii penale fiind cele menționate în art. 154 alin. (1), fără ca acestea să fie susceptibile de a fi întrerupte.

Prin decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a statuat că:

"Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din C. pen., cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 din C. pen..".

Din interpretarea coroborată a celor două decizii, precitate, rezultă faptul că prin prisma legii penale mai favorabile, în conformitate cu prevederile art. 5 C. pen., este necesar a se analiza prescripția răspunderii penale prin raportare la dispozițiile art. 153 - 154 C. pen., fără a mai fi avută în vedere instituția prescripției speciale a răspunderii penale, pentru toate faptele care nu au fost judecate definitiv până la 25 iunie 2018.

În condițiile în care, în perioada 25 iunie 2018 - 30 mai 2022, legislația activă penală nu a cuprins nici un caz de întrerupere a prescripției răspunderii penale, această situație legislativă constituie în mod evident legea penală mai favorabilă pentru inculpatul din dosar, având în vedere că, infracțiunea ce face obiectul prezentei cauze a fost comisă anterior perioadei 25 iunie 2018 - 30 mai 2022, iar soluționarea definitivă a cauzei (în contextul în care s-a considerat a fi admisibilă cererea sa de revizuire întemeiată pe admiterea unei excepții de neconstituționalitate) se realizează ulterior acestui moment.

În conformitate cu prevederile art. 5 C. pen.:

"În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă".

Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și

ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile."

Pentru toate aceste motive, Curtea de apel a reținut că, în prezenta cauză, legea penală mai favorabilă pentru inculpat este C. pen., în forma aplicabilă în perioada 25 iunie 2018 - 30 mai 2022, fapta comisă de autorul infracțiunii la care inculpatul se presupune că și-a adus contribuția fiind săvârșită în perioada iulie- noiembrie 2008.

În aceste condiții, termenul general de prescripție de 8 ani s-a împlinit la data de 31 octombrie 2016 (în condițiile în care nu se precizează ziua exactă din noiembrie în care s-a epuizat infracțiunea, se va considera că acest lucru s-a întâmplat pe 1 noiembrie 2008).

Curtea de apel a arătat că nu pot fi primite susținerile reprezentantului Ministerului Public din care rezultă că dreptul Uniunii Europene impune lăsarea neaplicată a deciziilor Curții Constituționale anterior menționate deoarece acestea afectează obligația de a lupta efectiv împotriva corupției, obligație pe care statul român și-a asumat-o.

În acest sens, instanța a reținut considerentele Deciziei nr. 67/2022 a Înaltei Curți - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni în drept în cuprinsul cărora s-a reținut că, consecința includerii în dreptul național a normelor în materia prescripției răspunderii penale în domeniul de aplicare a principiului legalității incriminării rezidă în obligația autorităților judiciare de a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor acuzate, astfel cum rezultă acestea din conținutul art. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special sub aspectul cerinței ca legea penală aplicabilă să fie previzibilă, precisă și neretroactivă.

În Cauza C42/17 ("Taricco 2"), CJUE a reținut că "principiul neretroactivității legii penale se opune în special ca o instanță să poată, în cursul unei proceduri penale, fie să sancționeze penal un comportament care nu este interzis de o normă națională adoptată înainte de săvârșirea infracțiunii imputate, fie să agraveze regimul răspunderii penale a celor care au făcut obiectul unei astfel de proceduri". Prin aducerea la îndeplinire a obligației de a nu aplica dispozițiile din dreptul intern care permiteau constatarea intervenirii prescripției (obligație stabilită anterior de Curte în "Taricco 1") se aduce atingere principiului legalității incriminării, astfel încât "acestor persoane li s-ar putea aplica, din cauza neaplicării acestor dispoziții, sancțiuni pe care, după toate probabilitățile, le-ar fi evitat dacă respectivele dispoziții ar fi fost aplicate. Astfel, persoanele menționate ar putea fi supuse în mod retroactiv unor condiții de incriminare mai severe decât cele în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii" (paragraful 60). Curtea a arătat că "Dacă instanța națională ar fi astfel determinată să considere că obligația de a lăsa neaplicate dispozițiile în cauză ale C. pen. se lovește de principiul legalității infracțiunilor și pedepselor, ea nu ar trebui să se conformeze acestei obligații, iar aceasta chiar dacă respectarea obligației respective ar permite îndreptarea unei situații naționale incompatibile cu dreptul Uniunii" (paragraful 61).

Așadar, Curtea de apel a arătat că nu se poate vorbi de un risc sistemic de impunitate creat de Decizia nr. 358/2022 a Curții Constituționale în condițiile în care legislația națională prevede un termen de prescripție general de 8 ani pentru infracțiunea dedusă judecății în prezenta cauză.

Un astfel de interval de timp este suficient pentru a asigura echilibrul, pe de o parte între obligația pe care statul român și-a asumat-o în a combate eficient corupția, și drepturile persoanei acuzate de comiterea unei infracțiuni, pe de altă parte.

De altfel, s-a arătat că nu poate fi neobservat că însăși instanța de apel care a soluționat anterior cauza a subliniat perioada mare de timp care s-a scurs de la data săvârșirii faptei care nu poate fi imputată inculpatului.

Concluzionând, Curtea de apel a apreciat că dreptul Uniunii Europene nu impune instanței naționale să nu aplice Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și 358/2022, acestea nefiind de natură a conduce la o încălcare a obligațiilor pe care statul român și le-a asumat. De asemenea, un termen de prescripție de 8 ani, pentru infracțiuni cum sunt cele din prezenta cauză, este suficient pentru a preîntâmpina un risc sistemic de impunitate a celor care au comis astfel de fapte.

Împotriva acestei hotărâri, la data de 02.05.2023, a declarat recurs în casație Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, secția Judiciară Penală, invocând motivul de casare reglementat de art. 438 alin. (1) pct. 8 C. proc. pen., prin prisma căruia a arătat că, în mod greșit, Curtea de apel a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul A. pentru infracțiunea de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000.

În dezvoltarea motivelor de recurs în casație, s-a arătat, în esență, că, raportat la natura infracțiunii reținute în sarcina inculpatului instanța ar fi trebuit să aplice principiul supremației dreptului Uniunii Europene care impune instanței naționale să asigure efectul deplin al cerințelor acestui drept, lăsând neaplicată, dacă este necesar, din oficiu, orice reglementare sau practică națională, chiar și ulterioară, care este contrară unei dispoziții de drept al Uniunii.

Totodată, s-a menționat că, înlăturarea termenului special de prescripție a răspunderii penale, ca urmare a Deciziei nr. 358/2022 a Curții Constituționale este de natură să creeze un risc sistemic de impunitate la nivel național nu doar pentru infracțiunile de corupție și spălarea banilor, ci pentru toate infracțiunile, cu excepția celor imprescriptibile.

În acest sens, făcând trimitere la jurisprudența CJUE (cauzele Tarico I și II și Euro Box Promotion și alții, precum și la hotărârea recentă din iulie 2023), și la considerentele deciziilor CCR nr. 297/2018 și 358/2022, Parchetul a apreciat că instanța de apel trebuia să facă aplicarea priorității a dreptului Uniunii Europene privind neaplicarea deciziilor Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție menționate anterior, hotărâri care au generat o impunitate sistemică pentru comiterea unor infracțiuni pe care România s-a angajat în fața Uniunii Europene să le combată eficient.

În concluzie, s-a arătat că, în cauză, nu s-a împlinit termenul special de prescripție a răspunderii penale, motiv pentru care s-a solicitat admiterea recursului în casație și casarea deciziei penale nr. 724/A din 31.03.2023 a Curții de Apel București, secția I Penală cu privire la încetarea procesului penal față de revizuentul - inculpat A. pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) C. pen., raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000.

Prin încheierea din 07 septembrie 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în dosarul nr. x/2022, constatându-se îndeplinite condițiile prevăzute de art. 434 C. proc. pen. - art. 438 C. proc. pen., în temeiul art. 440 alin. (4) C. proc. pen., a fost admisă în principiu cererea de recurs în casație formulată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, dispunându-se trimiterea la completul competent în vederea judecării pe fond a căii de atac.

Analizând recursul în casație declarat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție- Direcția Națională Anticorupție în limitele stabilite prin încheierea de admitere în principiu, în temeiul art. 448 alin. (1) din C. proc. pen. Înalta Curte constată că este nefondat, pentru următoarele considerente:

Cu titlu prealabil subliniază că recursul în casație este o cale extraordinară de atac, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție este obligată să verifice, în condițiile legii, conformitatea hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile, examinând exclusiv legalitatea deciziei recurate (art. 477 C. proc. pen.).

Astfel, recursul în casație este o cale extraordinară de atac, prin care sunt supuse verificării hotărâri definitive care au intrat în autoritatea de lucru judecat, însă, numai în cazuri anume prevăzute de lege și exclusiv pentru motive de nelegalitate, strict circumscrise dispozițiilor art. 438 alin. (1) din C. proc. pen.. Drept urmare, chestiunile de fapt analizate de instanța de fond și/sau apel intră în puterea lucrului judecat și excedează cenzurii Înaltei Curți investită cu judecarea recursului în casație, fiind obligatoriu ca motivele de casare prevăzute limitativ de lege și invocate de recurent să se raporteze exclusiv la situația factuală și elementele care au circumstanțiat activitatea imputată astfel cum au fost stabilite prin hotărârea atacată, în baza analizei mijloacelor de probă administrate în cauză.

Cu alte cuvinte, recursul în casație nu presupune examinarea unei cauze sub toate aspectele, ci doar controlul legalității hotărârii atacate, respectiv al concordanței acesteia cu regulile de drept aplicabile, însă exclusiv din perspectiva motivelor prevăzute de art. 438 alin. (1) din C. proc. pen., având, așadar, ca scop exclusiv sancționarea deciziilor neconforme cu legea materială și procesuală.

Prin limitarea cazurilor în care poate fi promovată, această cale extraordinară de atac tinde să asigure echilibrul între principiul legalității și principiul respectării autorității de lucru judecat, legalitatea hotărârilor definitive putând fi examinată doar pentru motivele expres și limitativ prevăzute, fără ca pe calea recursului în casație să poată fi invocate și analizate de către Înalta Curte de Casație și Justiție orice încălcări ale legii, ci numai cele pe care legiuitorul le-a apreciat ca fiind importante.

Aceste considerații sunt valabile și cu privire la cazul de recurs prevăzut de dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din C. proc. pen., potrivit căruia hotărârile sunt supuse casării dacă "în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal".

În speță, recurenta solicită să fie casată decizia instanței de apel, în principal, pentru că principiul supremației dreptului UE impune instanței naționale să asigure efectul deplin al cerințelor acestuia și să lase neaplicată orice reglementare sau practică națională care este contrară unei dispoziții de drept a Uniunii. Este vorba despre Decizia nr. 67/2022 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții

Constituționale.

În limitele procesuale anterior menționate, Înalta Curte de Casație și Justiție va face examenul de legalitate al deciziei recurate dintr-o dublă perspectivă:

I. a incidenței, *ratione materiae*, a Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene, (cauza C-107/23 din 24.07.2023), precum și a jurisprudenței anterioare a Curții;

II. a respectării cadrului legal de către instanța de apel atunci când a constatat că răspunderea penală este înlăturată ca efect al intervenirii prescripției

Preliminar analizei, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că obiectul pe fond al cauzei îl constituie o infracțiune de corupție, respectiv infracțiunea de trafic de influență, prev. de art. 291 alin. (1) C. pen., raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, iar Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție- Direcția Națională Anticorupție (în continuare, DNA) urmărește, în esență, valorificarea interpretării CJUE dintr-o materie care se referă la protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene.

I. Incidența Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene

În raport de problematica juridică relevantă de recurentă (greșita încetare a procesului penal prin aplicarea unei decizii a ÎCCJ, respectiv a două decizii pronunțate de CCR) și de argumentele prezentate (preeminența dreptului Uniunii față de dreptul intern), se impune câteva precizări:

Înalta Curte de Casație și Justiție recunoaște, pe deplin și fără rezerve, supremația dreptului Uniunii, și, în limitele competențelor legitime, aplică cu prevalență, dispozițiile acestuia.

Astfel, instanța supremă urmărește ca, prin valorificarea interpretărilor date de Curtea de Justiție a Uniunii Europene (în continuare, CJUE) în deciziile pronunțate, să le asigure eficiența practică, ținând seama, în mod corespunzător, de domeniul de aplicare al acestora.

În aceste coordonate, raportându-se la obiectul litigiului principal, la cadrul juridic intern și al dreptului Uniunii, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că infracțiunea de corupție ce face obiectul cauzei iese de sub incidența Hotărârii CJUE anterior menționată, atât în baza interpretării acesteia, cât și a jurisprudenței anterioare a Curții de Justiție.

Așa cum rezultă din cuprinsul acesteia, Curtea de la Luxemburg furnizează elemente de interpretare circumscrise respectării dreptului Uniunii în cazul "infracțiunilor de fraudă gravă care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene", având drept coordonate datele furnizate de către instanța de trimitere din litigiul de bază, ce a avut ca obiect infracțiunea de evaziune fiscală, prev. de art. 9 alin. (1) și (3) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (paragrafele 1, 79, 97, 98, 99, 116, 121, 124, 125 din Hotărâre).

În acest context, este important de reținut că infracțiunea de trafic de influență pentru care a fost trimis în judecată inculpatul A. este una de corupție, fiind prevăzută de articolul 291 alin. (1) C. pen., ce face parte din Titlul V- Capitolul I "Infracțiuni de corupție", cu reținerea art. 6 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, text de lege cuprins, de asemenea, în secțiunea privitoare la infracțiunile de corupție (Secțiunea 2).

Sfera de aplicare a deciziilor Curții de Justiție a Uniunii Europene invocate de recurenta DNA atât în scris, cât și pe parcursul dezbaterilor în completare, se limitează la domeniul infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, aspect ce rezultă cu evidență atât din cuprinsul tratatelor și a altor documente ale Uniunii, (art. 19 alin. (1) TUE; art. 325 alin. (1) TFUE; art. 2 alin. (1) din Convenția PIF 1995) precum și din cuprinsul hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene din cauza C-107/23 din 24.07.2023.

Potrivit art. 325 alin. (1) din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene "Uniunea și statele membre combat fraudă și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii...".

Convenția privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților [Uniunii] Europene (PIF) definește fraudă ce aduce atingere intereselor financiare ale acestora prin art. 1 și 2, texte al căror conținut a fost transpus în legislația internă în cadrul art. 18¹ - art. 18⁵ din noua secțiune denumită "Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene" introdusă în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, în anul 2003, prin Legea nr. 161/2003 (Cartea a II-a, Titlul I din Legea nr. 161/2003). În expunerea de motive a legii ce transpune prevederile Convenției și incriminează infracțiunile împotriva intereselor financiare ale UE, se detaliază domeniul de aplicare și sfera subiecților vizați de noua reglementare.

Infracțiunile de corupție intră sub incidența dreptului Uniunii numai în cazul în care comportamentul fraudulos aduce atingere intereselor financiare ale UE sau se află în legătură strânsă cu astfel de fapte (pct. 185-186 din Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promotion și alții, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034).

De altfel, noțiunile de "corupție activă" și "corupție pasivă" sunt definite de art. 2, 3 din Convenția PIF, art. 4 lit. a), b) din Directiva 1371 și sunt circumscrise acțiunilor funcționarilor neconforme cu legea care prejudiciază sau sunt susceptibile să prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

Ulterior, prin Directiva 1371 din 2017 (transpusă prin Legea nr. 283/2020, respectiv Legea nr. 234/2022) infracțiunile împotriva intereselor financiare ale UE sunt extinse și la fraudele împotriva sistemului comun privind TVA.

Stabilirea domeniului de aplicare, calificarea normelor are incidență directă asupra legalității infracțiunilor și pedepselor

Legalitatea infracțiunilor și a pedepselor este un principiu fundamental atât în dreptul intern, cât și în dreptul Uniunii și în jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului (în continuare, CtEDO). Acesta implică cerințe privind accesibilitatea și previzibilitatea în ceea ce privește definirea infracțiunii și stabilirea pedepsei (pct. 104 din Hotărârea CJUE C-107/23 din 24.07.2023; cauzele CtEDO Cantoni împotriva Franței, pct. 29, Kafkaris împotriva Ciprului, pct. 140, Del Rio Prada împotriva Spaniei, pct. 91).

Mai mult, CJUE subliniază că cerințele de previzibilitate, precizie, neretroactivitatea legii penale constituie expresia specifică a principiului securității juridice, principiu fundamental al dreptului Uniunii, element esențial al statului de drept care este identificat la art. 2 TUE atât ca valoare fondatoare a Uniunii, cât și ca valoare comună statelor membre (pct. 114 cauza C-107/23 din 24.07.2023, Hotărârea din 28 martie 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, pct. 161-162, Hot din 16 februarie 2022, Ungaria/Parlamentul și Consiliul, C-156/21, EU:C:2022:97, punctele 136 și 223).

În privința protecției drepturilor fundamentale, hotărârea face referire la respectarea drepturilor garantate de Cartă și la principiile generale ale dreptului Uniunii (pct. 101 cauza C-107/23 din 24.07.2023; Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, EU:C:2019:30, pct. 33, Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promoton și alții, C-357/19, C-378/19, C-547/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034, pct. 204). Or, art. 52 alin. (3) din Cartă prevede în mod expres că "În măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată".

În jurisprudența instanțelor europene, dreptul justițiabilului de a putea ști în ce condiții se poate angaja răspunderea sa penală și ce sancțiune riscă, a fost circumscris condiției previzibilității legii penale.

Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai la îndepărtarea îndoielilor ce ar putea exista în privința interpretării normelor (cauza Kafkaris împ. Ciprului, pct. 141).

CtEDO sancționează interpretarea extensivă sau prin analogie a legii penale în defavoarea inculpatului. Orice condamnare și pedeapsă aplicată unei persoane trebuie să aibă o bază legală, aceasta fiind expresia principiului "nicio pedeapsă fără lege" [Del Rio Prada împotriva Spaniei (Marea Cameră), pct. 116; Kokkinakis împotriva Greciei, pct. 52].

Subliniind importanța ca normele de drept să fie clare și precise, iar aplicarea lor să fie previzibilă, mai ales atunci când ele pot produce consecințe defavorabile, CJUE afirmă că aceste cerințe constituie o expresie specifică a principiului securității juridice (par. 114).

În aceste coordonate, schimbarea domeniului de interpretare și aplicare a sintagmei "infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene" și extinderea lui la infracțiunile de corupție care nu sunt generate de un comportament fraudulos ce prejudiciază sau ar putea prejudicia interesele financiare ale Uniunii, ar fi în mod vădit lipsită de precizia necesară pentru a evita arbitrarul și, astfel, ar fi incompatibilă cu standardele unui stat de drept.

A admite susținerile recurente DNA și a extinde domeniul de interpretare și aplicare al Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene (cauza C-107/23 din 24.07.2023) la toate celelalte infracțiuni de corupție, ar echivala cu încălcarea de către instanța supremă a ordinii juridice, a institui arbitrarul, ceea ce ar fi incompatibil cu principiile statului de drept.

Drept urmare, în raport de argumentele reținute, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că litigiul de față nu intră, *ratione materiae*, în sfera celor la care se referă Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene (cauza C-107/23 din 24.07.2023).

II. Evaluare respectării cadrului legal de către instanța de apel atunci când a constatat că răspunderea penală este înlăturată ca efect al intervenirii prescripției

În limitele procesuale menționate, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că argumentele invocate de parchet în susținerea cererii sale de recurs în casație vizând faptul că, raportat la perioada în care a fost săvârșită fapta, respectiv iulie - noiembrie 2008, termenul de prescripție a răspunderii penale nu trebuia considerat împlinit la data soluționării definitive a apelului, când a fost pronunțată decizia penală nr. 1129/A din 29.10.2020 pronunțată de Curtea de Apel București, secția I penală, în dosarul nr. x/2017, sunt nefondate raportat la considerentele Deciziei nr. 67/25.10.2022 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, avute în vedere de instanța de apel.

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 s-a constatat neconstituționalitatea soluției legislative circumscrise sintagmei "oricărui act de procedură în cauză", întrucât aceasta era lipsită de previzibilitate și, totodată, contrară principiului legalității incriminării, pentru că sintagma are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale (paragraful 31).

Această decizie a avut natura unei decizii simple/extreme, întrucât instanța de contencios constituțional a sancționat unica soluție legislativă reglementată prin dispozițiile art. 155 alin. (1) din C. pen. (aspect statuat prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022, paragraful 61). Referirea la soluția legislativă cuprinsă în C. pen. anterior a avut un rol orientativ, iar nu obligatoriu, destinat legiuitorului, iar nu organelor judiciare (paragrafele 68, 70) și aceasta nu putea fi interpretată ca o permisiune acordată de către instanța de contencios constituțional organelor judiciare de a stabili ele însele cazurile de întrerupere a prescripției răspunderii penale (paragraful 72).

De la data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, respectiv 25 iunie 2018, "fondul activ al legislației nu a conținut vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale", rămânând incidente termenele de prescripție generală reglementate de dispozițiile art. 154 din C. pen. (Decizia nr. 358/2022, paragraful 73, 74).

Prin decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a statuat că normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial), supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din C. pen., cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 din C. pen.

În consecință, având în vedere aspectele reținute cu privire la efectele deciziilor Curții Constituționale, Înalta Curte constată că dispozițiile art. 155 alin. (1) din C. pen. în forma în vigoare ulterior Deciziei nr. 297/2018 (a cărei natură a fost stabilită prin Decizia nr. 358/2022) constituie lege penală mai favorabilă, ca efect al inexistenței unui caz de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale, cu consecința incidenței exclusiv a termenelor generale de prescripție prevăzute de art. 154 din C. pen.

Înalta Curte constată că pentru fapta inculpatului A. s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale. Astfel, potrivit art. 153 alin. (1) din C. pen., prescripția înlătură răspunderea penală atunci când termenele prevăzute la art. 154 din C. pen. sunt îndeplinite.

Se reține din decizia recurată că inculpatul A. a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prev. de art. 291 alin. (1) C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 5 C. pen.. Înalta Curte constată că pedeapsa prevăzută de lege pentru sancționarea infracțiunii de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) din C. pen. este închisoarea de la 2 la 7 ani și conform art. 154 alin. (2) din C. pen., termenul de prescripție a răspunderii penale curge de la data încetării acțiunii ilicite de natură penală.

Prin urmare, termenul de prescripție incident în cauză este cel prevăzut de art. 154 alin. (1) lit. c) din C. pen., și anume de 8 ani, care a început să curgă din luna noiembrie 2008, când a încetat activitatea infracțională și s-a împlinit încă din anul 2016, așa cum în mod corect a reținut Curtea de Apel București, secția I penală.

Cauza de față prezintă, în plus, un aspect particular, deoarece hotărârea recurată este rezultatul exercitării unei căi extraordinare de atac (revizuirea) ca efect al invocării de către parte a unei excepții de neconstituționalitate care a fost admisă de Curtea Constituțională a României (neconstituționalitatea art. 155 alin. (1) C. pen.). Or, a admite recursul în casație și a desființa decizia recurată ar echivala cu negarea efectelor concrete pe care trebuie să le producă orice excepție de neconstituționalitate admisă celui care a ridicat-o în cadrul unui proces, ceea ce nu poate fi primit.

Raportat la cele arătate, Înalta Curte constată că răspunderea penală pentru fapta inculpatului A. a fost înlăturată, prin

urmare motivul de casare invocat de către parchet este nefondat.

Pentru aceste considerente, în temeiul dispozițiilor art. 448 alin. (1) pct. 1 din C. proc. pen., Înalta Curte va respinge, ca nefondat, recursul în casație formulat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție- Direcția Națională Anticorupție împotriva împotriva deciziei penale nr. 724/A din 31 martie 2023, pronunțată de Curtea de Apel București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2022, privind pe inculpatul A..

Cheltuielile judiciare ocazionate de soluționarea recursului în casație formulat de parchet, vor rămâne în sarcina statului.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

DECIDE

Respinge, ca nefondat, recursul în casație formulat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție împotriva deciziei penale nr. 724/A din 31 martie 2023, pronunțată de Curtea de Apel București, secția I Penală, în dosarul nr. x/2022 privind pe inculpatul A..

Cheltuielile ocazionate cu soluționarea recursului în casație formulat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, rămân în sarcina statului.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 05 octombrie 2023.